

Rumantsch è ina lingua naziunala, ma ina lingua parzialmain uffiziala da la Confederaziun, numnadamain en la correspundenza cun persunas da lingua rumantscha. La translaziun d'in decret federal serva a l'infurmaziun, n'ha dentant nagina validitad legala.

Lescha federala davart la procedura administrativa

(PA)¹

dals 20 da december 1968 (versiun dal 1. schaner 2018)

L'Assamblea federala da la Confederaziun svizra,

sa basond sin l'artigel 103 da la Constituziun federala^{2,3}

sunter avair gi invista da la missiva dal Cussegl federal dals 24 da settember 1965⁴,

concluda:

Emprim chapitel: Champ d'applicaziun e noziuns

Art. 1

A. Champ
d'applicaziun
I. Princip

¹ Questa lescha vegn applitgada per la procedura en fatgs administrativs, ils quals ston vegnir liquidads en emprima istanza u sin basa d'in recurs tras disposiziuns d'autoritads administrativas federalas.

² Sco autoritads en il senn da l'alinea 1 valan:

- a.⁵ il Cussegl federal, ses departaments, la Chanzlia federala sco er las divisiuns, ils manaschis, ils instituts ed auters servetschs da l'administraziun federala subordinads;

AS 1969 737

¹ Abreviaziun integrada tras la cifra II 3 da l'aggiunta da la LF dals 19 da mars 2010 davart l'organisaziun da las autoritads penals, en vigur dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 3267; BBI 2008 8125).

² [BS 1 3]. A questa disp. correspundan ils art. 177 al. 3 e 187 al. 1 lit. d Cst. dals 18 d'avr. 1999 (SR 101).

³ Versiun tenor la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala, en vigur dapi il 1. da schan. 2003 (AS 2002 3371; BBI 1991 II 185 910, 1994 V 921, 1999 4523).

⁴ BBI 1965 II 1348

⁵ Versiun tenor la cifra II da la LF dals 28 da zer. 1972 concernent la midada da la LF davart la relaziun da lavur dals funcziunaris federals, en vigur dapi il 1. da schan. 1973 (AS 1972 2435; BBI 1971 II 1914).

- b.⁶ ils organs da l'Assamblea federala e dals Tribunals federals per disposiziuns d'emprima istanza e decisiuns da recurs tenor la Lescha dals 30 da zercladur 1927⁷ davart las funcziunaris ed ils funcziunaris;
- c. ils instituts u ils manaschis federals autonomis;
- c^{bis}.⁸ il Tribunal administrativ federal;
- d. las cumissiuns federalas;
- e. autras istanzas u organisaziuns independentas da l'administraziun federala, uschenavant che quellas disponan ademplind incumbensas da dretg public che las èn vegnidas delegadas da la Confederaziun.

³ Per la procedura da las autoritads chantunalas d'ultima istanza che na disponan betg definitivamain sin basa dal dretg public federal vegnan applitgads mo ils artitgels 34–38 e 61 alineas 2 e 3 davart la communicaziun da disposiziuns e l'artitgel 55 alineas 2 e 4 davart la privaziun da l'effect suspensiv. Resalvà resta l'artitgel 97 da Lescha federala dals 20 da december 1946⁹ davart l'assicuranza da vegls e survivents concernent la privaziun da l'effect suspensiv da recurs cunter disposiziuns da las cassas da cumpensaziun.^{10 11}

Art. 2

II. Excepziuns
1. Applitgabladad parziala

¹ Per la procedura fiscala na vegnan betg applitgads ils artitgels 12–19 e 30–33.

² Per la procedura da prender giu examens professiunals, examens spezialisads ed auters examens da qualificaziun vegnan applitgads ils artitgels 4–6, 10, 34, 35, 37 e 38.

³ Per la procedura d'expropriaziun da las cumissiuns da stimaziun vegnan applitgads ils artitgels 20–24.

⁶ Versiun tenor la cifra 4 da l'aggiunta da la LF dals 8 d'oct. 1999, en vigor dapi il 1. da schan. 2000 (AS 2000 273; BBl 1999 4809 5979).

⁷ [BS I 489; AS 1958 1413 art. 27 lit. c, 1997 2465 aggiunta cifra 4, 2000 411 cifra II 1853, 2001 894 art. 39 al. 1 2197 art. 2 3292 art. 2. AS 2008 3437 cifra I 1]. Ussa: Lescha davart il personal da la Confederaziun dals 24 da mars 2000 (SR 172.220.1).

⁸ Integrà tras la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigor dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBl 2001 4202).

⁹ SR 831.10

¹⁰ Versiun da la frasa tenor la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala, en vigor dapi il 1. da schan. 2003 (AS 2002 3371; BBl 1991 II 185 910, 1994 V 921, 1999 4523).

¹¹ Versiun tenor la cifra II 7 da la LF dals 24 da zer. 1977 (9avla revisiun da la AVS), en vigor dapi il 1. da schan. 1979 (AS 1978 391; BBl 1976 III 1).

⁴ La procedura davant il Tribunal administrativ federal sa drizza tenor questa lescha, uschenavant che la Lescha federala dals 17 da zercladur 2005¹² davart il Tribunal administrativ federal na divergescha betg da quella.¹³

Art. 3

2. Inapplitgabilidad

Questa lescha na vegn betg applitgada per:

- a. la procedura d'autoritads en il senn da l'artitgel 1 alinea 2 litera e, uschenavant ch'igl è inadmissibel da far recurs cunter disposiziuns da quellas directamain ad in' autoritad federala;
- b. la procedura d'emprima istanza concernent la constituiziun iniciala da la relaziun da servetsch da persunal federal, da la promoziun da persunal federal, da las ordinaziuns uffizialas al persunal federal¹⁴ e la procedura concernent l'autorisaziun da far ina persecuziun penala cunter persunal federal;
- c. la procedura penala administrativa d'emprima istanza e la procedura da retschertga da la polizia giudiziala;
- d.¹⁵ la procedura penala militar inclusiv la procedura dal dretg disciplinar militar, la procedura en fatgs da commando militars tenor l'artitgel 37 sco er proceduras tenor ils artitgels 38 e 39 da la Lescha federala dals 3 da favrer 1995¹⁶ davart l'armada e l'administraziun militar,¹⁷ ...¹⁸;
- dbis.¹⁹ la procedura en fatgs da l'assicuranza sociala, uschenavant che la Lescha federala dals 6 d'october 2000²⁰ davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala è applitgabila;
- e.²¹ la procedura da la taxaziun da duana;

¹² SR 173.32

¹³ Integrà tras la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigor dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBI 2001 4202).

¹⁴ Formulaziun da la part da la frasa tenor la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 19 da dec. 1986, en vigor dapi il 1. da fan. 1987 (AS 1987 932; BBI 1986 II 313).

¹⁵ Versiun tenor la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 22 da zer. 1990, en vigor dapi il 1. da schan. 1991 (AS 1990 1882; BBI 1989 II 1194).

¹⁶ SR 510.10

¹⁷ Versiun tenor la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 3 da favr. 1995 davart l'armada e l'administraziun militar, en vigor dapi il 1. da schan. 1996 (AS 1995 4093; BBI 1993 IV 1).

¹⁸ Terz lemma abolì tras la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 4 d'oct. 2002, en vigor dapi il 1. da schan. 2004 (AS 2003 3957; BBI 2002 858).

¹⁹ Integrà tras la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 6 d'oct. 2000 davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala, en vigor dapi il 1. da schan. 2003 (AS 2002 3371; BBI 1991 II 185 910, 1994 V 921, 1999 4523).

²⁰ SR 830.1

²¹ Versiun tenor la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 18 da mars 2005 davart la duana ed ils dazis, en vigor dapi il 1. da matg 2007 (AS 2007 1411; BBI 2004 567).

ebis. ...²²

- f. la procedura d'emprima istanza en auters fatgs administrativs, sche la natira da quels pretenda la liquidaziun immediata tras ina disposiziun ch'è exequibla ladinamain.

Art. 4

III. Disposiziuns
cumplementaras

Disposiziuns dal dretg federal che reglan pli detagliadamain ina procedura vegnan applitgadas, sch'ellas na cuntrafan betg a las disposiziuns da questa lescha.

Art. 5

B. Noziuns
I. Disposiziuns

¹ Sco disposiziuns valan ordinaziuns da las autoritads en il cas singul che sa basan sin dretg public federal e che tractan:

- a. la constituziun, la midada u l'aboliziun da dretgs u d'obligaziuns;
- b. la constataziun da l'existenza, da l'inexistenza u da la dimensiun da dretgs u d'obligaziuns;
- c. la refusa da pretensiuns da constituer, da midar, d'abolir u da constatar dretgs u obligaziuns, ubain la decisiun da betg entrar sin talas pretensiuns.

² Sco disposiziuns valan er disposiziuns d'execuziun (art. 41 al. 1 lit. a e b), disposiziuns intermediaras (art. 45 e 46), decisiuns da protesta (art. 30 al. 2 lit. b ed art. 74), decisiuns da recurs (art. 61), decisiuns en il rom d'ina revisiun (art. 68) e l'interpretaziun (art. 69).²³

³ La decleraziun d'ina autoritad che refusa u che fa pretensiuns, las qualas ston vegnir fatgas valair cun in plant, na vala betg sco disposiziun.

Art. 6

II. Partidas

Sco partidas valan las persunas, da las qualas ils dretgs e las obligaziuns duain vegnir tangadas da la disposiziun, ed autras persunas, organisaziuns u autoritads che han il dretg da far valair in med legal cunter la disposiziun.

²² Integrà tras l'art. 26 dal CF dals 7 d'oct. 1983 davart l'Autoritad independenta da recurs davart radio e televisiun (AS 1984 153; BBl 1981 III 105). Aboli tras la cifra II 1 da l'aggiunta da la LF dals 24 da mars 2006 davart radio e televisiun, en vigur dapi il 1. d'avr. 2007 (AS 2007 737; BBl 2003 1569).

²³ Versiun tenor la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBl 2001 4202).

Segund chapitel: Princips generals da procedura

Art. 7

A. Cumpetenzza
I. Examinaziun

¹ L'autorità examinescha d'uffizi, sch'ella è cumpetenta.

² La cumpetenzza na po betg vegnir constituida tras in consentiment tranter l'autorità e la partida.

Art. 8

II. Surdada e
barat d'opiniuns

¹ L'autorità che chatta, ch'ella na saja betg cumpetenta, surdat la chaussa senza retardar a l'autorità cumpetenta.

² Sche l'autorità è intscherta dad esser cumpetenta, organisescha ella senza retardar in barat d'opiniuns en chaussa cun l'autorità che po esser cumpetenta.

Art. 9

III. Disputas

¹ L'autorità che chatta, ch'ella saja cumpetenta, constatescha quai cun ina disposiziun, sch'ina partida contesta la cumpetenzza.

² L'autorità che chatta, ch'ella na saja betg cumpetenta, decida cun ina disposiziun da betg entrar en chaussa, sch'ina partida pretenda ch'ella saja cumpetenta.

³ Davart conflicts da cumpetenzza tranter autoritads, cun resalva da conflicts da cumpetenzza cun il Tribunal federal, cun il Tribunal administrativ federal u cun autoritads chantunalas, giuditgescha l'autorità da surveglianza cuminaivla ubain, sch'ina tala manca, il Cussegl federal.²⁴

Art. 10

B. Recusaziun

¹ Persunas che ston prender u preparar ina disposiziun, prendan recusaziun, sch'ellas:

a. han in interess persunal en la chaussa;

b.²⁵ èn colliadas cun ina partida tras lètg u tras partenadi registrà ubain mainan facticamain ina communitad da vita cun ina partida;

²⁴ Versiun tenor la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBI 2001 4202).

²⁵ Versiun tenor la cifra 5 da l'aggiunta da la LF dals 18 da zer. 2004 davart il partenadi registrà da pèrs da la medema schlattaina, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2005 5685; BBI 2003 1288).

b^{bis}.²⁶ èn parentas u quinadas en lingia directa u en lingia laterala fin al terz grad cun la partida;

c. represchantan ina partida ubain èn stadas activas per ina partida en la medema chaussa;

d. pudessan esser implitgadas per auters motivs en la chaussa.

² Sche la recusaziun è dispaivla, decida l'autorità da surveglianza en chaussa, sch'i sa tracta da la recusaziun d'in commember d'ina autorità collegiala, decida questa autorità cun exclusiun dal commember pertutgà.

Art. 11

C. Represchantanza ed assistenza giudiziala
I. En general²⁷

¹ Sch'ella na sto betg agir persunalmain, po la partida – en mintga fasa da la procedura – sa laschar represchantar, ubain, uschenavant che l'urgenza d'ina inquisiziun uffiziala n'excluda betg quai, sa laschar assister.²⁸

² L'autorità po pretender dal represchantant da preschentar in plainpudair en scrit.

³ Uscheditg che la partida na revochescha betg il plainpudair, trametta l'autorità sias comunicaziuns al represchantant.

Art. 11a²⁹

II. Represchantanza obligatoria

¹ Sche passa 20 partidas fan inoltraziuns collectivs u individualas en ina chaussa per defender ils medems interess, po l'autorità pretender ch'ellas designeschan in u plirs represchantants per la procedura.

² Sch'ellas n'adempleschan betg questa pretensiun entaifer in termin adequat, designescha l'autorità in u plirs represchantants.

³ Las disposiziuns davart l'indemnisaziun da las partidas en la procedura da recurs èn applitgables tenor il senn per ils custs da la represchantanza. La partida, cunter la quala sa drizzan las inoltraziuns, sto pajar ordavant ils custs da la represchantanza uffiziala, e quai sin ordinaziun da l'autorità.

²⁶ Integrà tras la cifra 5 da l'aggiunta da la LF dals 18 da zer. 2004 davart il partenadi registrà da pers da la medema schlattaina, en vigor dapi il 1. da schan. 2007 (AS **2005** 5685; BBl **2003** 1288).

²⁷ Versiun tenor la cifra 3 da l'aggiunta da la LF dals 4 d'oct. 1991, en vigor dapi ils 15 da favr. 1992 (AS **1992** 288 337 art. 2 al. 1 lit. b; BBl **1991** II 465).

²⁸ Versiun tenor la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigor dapi il 1. da schan. 2007 (AS **2006** 2197 1069; BBl **2001** 4202).

²⁹ Integrà tras la cifra 3 da l'aggiunta da la LF dals 4 d'oct. 1991, en vigor dapi ils 15 da favr. 1992 (AS **1992** 288 337 art. 2 al. 1 lit. b; BBl **1991** II 465).

Art. 11^{b30}

III. Domicil
da consegna

¹ Las partidas che fan pretendiuns en ina procedura ston annunziar a l'autorità lur domicil u lur sedia. Sch'ellas abitan a l'exteriur, ston ellas designar in domicil da consegna en Svizra, nun ch'il dretg internaziunal permettia a l'autorità da trametter comunicaziuns per posta en il stadi respectiv.

² Las partidas pon ultra da quai annunziar in'adresa da consegna electronica e dar lur consentiment da trametter comunicaziuns sin via electronica. Il Cussegl federal po prevair che las partidas furneschan ulteriuras indicaziuns per consegnas electronicas.

Art. 12

D. Constataziun
dals fatgs
I. Princip

L'autorità constatescha d'uffizi ils fatgs e sa serva en cas da basegn dals suandants meds da cumprova:

- a. documents;
- b. infurmaziuns da las partidas;
- c. infurmaziuns u perditgas da terzas persunas;
- d. inspeziun;
- e. expertisas.

Art. 13

II. Cooperaziun
da las partidas

¹ Las partidas èn obligadas da cooperar tar la constataziun dals fatgs:

- a. en ina procedura ch'ellas inizeschan tras lur pretendiun;
- b. en in'otra procedura, uschenavant ch'ellas fan pretendiuns autonomas en quella;
- c. uschenavant ch'ellas han in'ulteriura obligaziun da dar infurmaziuns u in'ulteriura obligaziun da procurar per trasparenza sin basa d'ina outra lescha federala.

^{1bis} L'obligaziun da cooperar na pertutga betg la consegna d'objects e da documents dal contact tranter ina partida e ses advocat, sche quel è autorisà da represchentar partidas davant dretgiras svizras tenor la Lescha dals 23 da zercladur 2000³¹ davart las advocatas ed ils advocats.³²

² L'autorità na sto betg entrar sin pretendiuns en il senn da l'aleina 1 litera a u b, sche las partidas refusan la cooperaziun necessaria e pretendibla.

³⁰ Integrà tras la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBI 2001 4202).

³¹ SR 935.61

³² Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 28 da sett. 2012 davart l'adattaziun da disposiziuns da procedura concernent il secret professiunal dals advocats, en vigur dapi il 1. da matg 2013 (AS 2013 847; BBI 2011 8181).

Art. 14

III. Interrogaziun
da perditgas

1. Cumpetenzza

¹ Sch' ils fatgs na sa laschan betg eruir suffizientamain en in' autra moda e maniera, pon las suandantas autoritads ordinar l'interrogaziun da perditgas:

- a. il Cussegl federal e ses departaments;
- b. l'Uffizi federal da giustia³³ dal Departament federal da giustia e polizia;
- c.³⁴ il Tribunal administrativ federal;
- d.³⁵ las autoritads da concurrenza en il senn da la Lescha da cartels dals 6 d'october 1995³⁶;
- e.³⁷ l'Autoritad federala per la surveglianza dals martgads da finanzas;
- f.³⁸ l'Autoritad federala da surveglianza en chaussas da revisiun;
- g.³⁹ l'Administraziun federala da taglia.

² Las autoritads en il senn da l'alinea 1 literas a, b e d–g incumbenschan in emploià adattà cun l'interrogaziun da perditgas.⁴⁰

³ Las autoritads en il senn da l'alinea 1 litera a pon autorisar persunas ordaifer in'autoritad ch'èn incumbensadas cun ina retschertga uffiziala d'interrogar perditgas.

Art. 15

2. Obligaziun
da dar perditga

Mintgin è obligà da dar perditga.

³³ Designaziun tenor il COCF betg publictà dals 19 da dec. 1997.

³⁴ Versiun tenor la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS **2006** 2197 1069; BBl **2001** 4202).

³⁵ Integrà tras la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 6 d'oct. 1995 davart ils cartels ed autras restricziuns da la concurrenza, en vigur dapi il 1. da fan. 1996 (AS **1996** 546; BBl **1995** I 468).

³⁶ SR **251**

³⁷ Integrà tras la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 22 da zer. 2007 davart la surveglianza dals martgads da finanzas, en vigur dapi il 1. da schan. 2009 (AS **2008** 5207; BBl **2006** 2829).

³⁸ Integrà tras la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 20 da zer. 2014 (concentraziun da la surveglianza da las interpresas da revisiun e da las societads da controlla), en vigur dapi il 1. da schan. 2015 (AS **2014** 4073; BBl **2013** 6857).

³⁹ Integrà tras la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 30 da sett. 2016, en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS **2017** 3575; BBl **2015** 2615).

⁴⁰ Versiun tenor la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 30 da sett. 2016, en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS **2017** 3575; BBl **2015** 2615).

- Art. 16**
3. Dretg da refusar da dar perditga
- 1 Il dretg da refusar da dar perditga sa drizza tenor l'artitgel 42 alineas 1 e 3 da la Lescha federala dals 4 da december 1947⁴¹ davart la procedura civila (PC).
- ^{1bis} Il mediater ha il dretg da refusar da dar perditga davart fatschs ch'el ha percepi durant sia activitad tenor l'artitgel 33b.⁴²
- 2 Il purtader d'in secret professional u d'in secret da fatschenta en il senn da l'artitgel 42 alinea 2 PC po refusar da dar perditga, nun ch'ina outra lescha federala l'obligheschia da dar perditga.
- 3 ...⁴³
- Art. 17**
4. Autras obligaziuns da perditgas
- La persuna che po vegnir interrogada sco perditga sto er cooperar tar la registraziun d'autras cumprovas; ella sto en spezial preschentar ils documents ch'ella posseda. Resalvà resta l'artitgel 51a PC^{44,45}
- Art. 18**
5. Dretgs da las partidas
- 1 Las partidas han il dretg d'assistar a las interrogaziuns da perditgas e da far dumondas complementaras.
- 2 Per defender interess publics u privats essenzials pon las perditgas vegnir interrogadas en absenza da las partidas ed i po vegnir refusada a quellas l'invista dals protocols d'interrogaziun.
- 3 Sche l'invista dals protocols d'interrogaziun las vegn refusada, vegn applitgà l'artitgel 28.
- Art. 19**
- IV. Disposiziuns complementaras
- Per la procedura da cumprova vegnan applitgads complementarmain tenor il senn ils artitgels 37, 39–41 e 43–61 PC⁴⁶; empè da las consequenzas penals che la PC prevesa per partidas e terzas personas negligentas, vegn applitgada la consequenza penala tenor l'artitgel 60 da questa lescha.
- 41 SR 273
- 42 Integrà tras la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigor dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBI 2001 4202).
- 43 Aboli tras la cifra I 1 da la LF dals 23 da zer. 2000 davart l'adattaziun da la legislaziun federala a la garanzia dal secret da redacziun, em vigor dapi il 1. favr. 2001 (AS 2001 118; BBI 1999 7966).
- 44 SR 273
- 45 Integrà la segunda frasa tras la cifra I 2 da la LF dals 28 da sett. 2012 davart l'adattaziun da disposiziuns da procedura concernent il secret professional dals advocats, en vigor dapi il 1. da matg 2013 (AS 2013 847; BBI 2011 8181).
- 46 SR 273

Art. 20

E. Termins
I. Calculaziun

¹ Sch'in termin vegn calculà en dis e sch'el sto vegnir communitgà a las partidas, cumenza el il di suenter la comunicaziun.

² Sch'il termin na sto betg vegnir communitgà a las partidas, cumenza el il di suenter l'eventiment che l'ha inizià.

^{2bis} Ina comunicaziun, che vegn mo surdada cunter la sottascripziun da l'adressat u d'ina autra persuna autorisada, vala sco fatga il pli tard il 7. di suenter l'emprima emprova da consegna senza success.⁴⁷

³ Sche l'ultim di dal termin è ina sonda, ina dumengia u in firà ch'è renconuschì tras il dretg federal u chantunal, finescha il termin il proxim lavurdi. Decisiv è il dretg dal chantun, nua che la partida u sia represchentanza ha ses domicil u sia sedia.⁴⁸

Art. 21

II. Observaziun
1. En general⁴⁹

¹ Inoltraziuns en scrit ston vegnir fatgas il pli tard l'ultim di dal termin a l'autorità ubain surdadas per mauns da quella a la posta svizra⁵⁰ u ad ina represchentanza diplomatica u consulara svizra.

^{1bis} Inoltraziuns en scrit a l'Institut federal da proprietad intellectuala⁵¹ na pon betg vegnir surdadas en moda valaivla ad ina represchentanza diplomatica u consulara svizra.⁵²

² Sche la partida fa l'inoltraziun a temp ad in'autorità che n'è betg cumpetenta, vala il termin sco observà.

³ Il termin per in pajament anticipà è observà, sche l'import è vegni surdà a temp a la Posta svizra u pajà sin in conto da posta u da banca en Svizra a favur da l'autorità.⁵³

⁴⁷ Integrà tras la cifra 10 da l'agiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS **2006** 2197 1069; BBl **2001** 4202).

⁴⁸ Versiun tenor la cifra 10 da l'agiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS **2006** 2197 1069; BBl **2001** 4202).

⁴⁹ Versiun tenor la cifra 10 da l'agiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS **2006** 2197 1069; BBl **2001** 4202).

⁵⁰ Ussa: Posta svizra (Posta)

⁵¹ Designaziun tenor il COCF betg publicità dals 19 da dec. 1997. Questa midada è resguardada en l'entir decret.

⁵² Integrà tras la cifra II da la LF dals 17 da dec. 1976 concernent la midada da la LF davart las patentas d'invenziun, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS **1977** 1997; BBl **1976** II 1).

⁵³ Integrà tras la cifra 10 da l'agiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS **2006** 2197 1069; BBl **2001** 4202).

Art. 21a⁵⁴

2. En cas
d'ina consegna
electronica

¹ Las inoltraziuns pon vegnir consegnadas a l'autoridad sin via electronica.

² L'inoltraziun sto vegnir munida da la partida u da ses represchentant cun ina signatura electronica qualifitgada tenor la Lescha federala dals 18 da mars 2016⁵⁵ davart la signatura electronica.

³ Per l'observaziun d'in termin è decisiv il mument, il qual vegn emessa la quittance che conferma che la partida u ses represchentant ha terminà tut ils pass ch'èn necessaris per la transmissiun.

⁴ Il Cussegl federal regla:

- a. il format da l'inoltraziun e da sias agiuntas;
- b. la moda e maniera da la transmissiun;
- c. las premissas, sut las qualas i po vegnir pretendì ch'ils documents vegnian anc tramess sin palpìri en cas da problems technics.

Art. 22

III. Prolongaziun

¹ In termin legal na po betg vegnir prolungà.

² In termin fixà d'ina autoridad po vegnir prolungà, sch'i dat motivs suffizients e sche la partida fa la dumonda da prolungaziun avant la scadenza dal termin.

Art. 22a⁵⁶

IIIa. Suspensium
dals termins

¹ Ils termins legals u ils termins fixads d'ina autoridad, che vegnan calculads en dis, vegnan suspendids:

- a. dal 7. di avant Pasca fin e cun il 7. di suenter Pasca;
- b. dals 15 da fanadur fin e cun ils 15 d'avust;
- c.⁵⁷ dals 18 da december fin e cun ils 2 da schaner.

² L'alinea 1 na vala betg per proceduras concernent l'effect suspensiv ed autras mesiras preventivas.⁵⁸

⁵⁴ Integrà tras la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF (AS 2006 2197; BBl 2001 4202). Versiun tenor la cifra II 1 da l'aggiunta da la LF dals 18 da mars 2016 davart la signatura electronica, en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2016 4651; BBl 2014 1001).

⁵⁵ SR 943.03

⁵⁶ Integrà tras la cifra 3 da l'aggiunta da la LF dals 4 d'oct. 1991, en vigur dapi ils 15 da favr. 1992 (AS 1992 288 337 art. 2 al. 1 lit. b; BBl 1991 II 465).

⁵⁷ Versiun tenor la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBl 2001 4202).

⁵⁸ Integrà tras la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBl 2001 4202).

Art. 23

IV. Consequenzas da l'inobservanza

L'autoridad che fixescha in termin, smanatscha a medem temp cun las consequenzas che l'inobservanza dal termin ha; en cas ch'il termin na vegn betg observà, vegnan applitgadas mo las consequenzas smanatschadas.

Art. 24

V. Restituiziun

¹ En cas ch'il petent u ses represchentant è vegnì impedì senza culpa d'agir entaifer il termin, vegn il termin restitù, sch'il petent u ses represchentant fa ina dumonda correspudenta, inditgond il motiv, e prenda suenter l'act giuridic tralascià, e quai entaifer 30 dis suenter che l'impediment è scrudà. Resalvà resta l'artitgel 32 alinea 2.⁵⁹

² L'alinea 1 n'è betg applitgabel per termins che ston vegnir observads en fatgs da patentas envers l'Institut federal da proprietad intellettuale.⁶⁰

Art. 25

F. Procedura da constataziun

¹ L'autoridad ch'è cumpetenta en chausa po prender d'uffizi u sin dumonda ina disposiziun da constataziun davart l'existenza, l'inexistenza u la dimensiun da dretgs u d'obligaziuns da dretg public.

² La pretensiun d'ina disposiziun da constataziun sto vegnir approvada, sch'il petent cumprova in interess ch'è degn da vegnir protegi.

³ Per naginas partidas na dastgan resultar dischavantatgs tras il fatg, ch'ellas han agì sa fidond giustifitgadamain d'ina disposiziun da constataziun.

Art. 25a⁶¹

Fbis. Disposiziun davart acts reals

¹ Tgi che ha in interess degn da vegnir protegi, po pretender da l'autoridad ch'è cumpetenta per acts che sa basan sin dretg public federal e che tangheschan dretgs u obligaziuns, ch'ella:

- a. tralascia, suspendia u revocheschia acts illegals;
- b. elimineschia las consequenzas d'acts illegals;
- c. constateschia l'illegalitad d'acts.

² L'autoridad decida tras ina disposiziun.

⁵⁹ Versiun tenor la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBl 2001 4202).

⁶⁰ Integrà tras la cifra II da la LF dals 17 da dec. 1976 concernent la midada da la LF davart las patentas d'invenziun, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 1997; BBl 1976 II 1).

⁶¹ Integrà tras la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBl 2001 4202).

Art. 26

G. Invista da las actas
I. Princip

¹ La partida u ses represchentant ha il dretg da prender invista – en sia chaussa – da las suandantas actas a la sedia da l'autorità disponenta u d'ina autorità chantunala che quella sto designar:

- a. inoltraziuns da partidas e consultaziuns d'autoritads;
- b. tut las actas che servan sco meds da cumprova;
- c. protocols da disposiziuns communitgadas.

^{1bis} L'autorità po trametter las actas sin via electronica per prender invista, sche la partida u ses represchentant va d'accord cun quai.⁶²

² L'autorità disponenta po pretender ina taxa per prender invista da las actas d'ina chaussa liquidada; il Cussegl federal regla la fixaziun da la taxa.

Art. 27

II. Excepziuns

¹ L'autorità dastga refusar da prender invista da las actas mo, sche:

- a. interess publics essenzials da la Confederaziun u dals chantuns, en spezial la segirezza interna u externa da la Confederaziun svizra, pretendan la secretezza;
- b. interess privats essenzials, en spezial da cuntrapartidas, pretendan la secretezza;
- c. l'interess d'ina retschertga uffiziala anc betg terminada prenda quai.

² La refusa da prender invista da las actas dastga vegnir applitgada mo per actas, per las qualas èn avant maun motivs da refusa.

³ L'invista d'atgnas inoltraziuns da la partida, dals documents ch'ella ha inoltrà sco meds da cumprova e da las disposiziuns che l'èn vegnidas communitgadas na dastga betg vegnir refusada, l'invista da protocols davart atgnas decleraziuns da la partida dastga vegnir refusada mo fin che la retschertga è terminada.

Art. 28

III. Relevanza d'actas secretas

Sch'i vegn refusà ad ina partida da prender invista d'ina acta, dastga vegnir sa basà sin questa acta a disfavur da la partida mo, sche l'autorità l'ha infurmà en scrit u a bucca davart il cuntegn essenzial per ils fatgs e sche l'autorità ha dà a la partida la pussaivladad da s'exprimer en chaussa e d'inditgar cuntraprovas.

⁶² Integrà tras la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBl 2001 4202).

Art. 29

H. Attenziun
giuridica
I. Princip

Las partidas han il dretg sin attenziun giuridica.

Art. 30

II. Audiziun
precedenta
1. En general⁶³

¹ L'autorità lascha vegnir a pled las partidas avant ch'ella dispona.

² Ella na sto betg laschar vegnir a pled las partidas avant che prender:

- a. ina disposiziun intermediara che na po betg vegnir contestada independentamain cun in recurs;
- b. ina disposiziun che po vegnir contestada cun ina protesta;
- c. ina disposiziun, cun la quala l'autorità appropescha dal tuttatfatg las pretensiuns da las partidas;
- d. disposiziuns d'execuziun;
- e. autras disposiziuns en ina procedura d'emprima istanza, sch'i resulta in privel dal retard, sche las partidas èn autorisadas da far recurs cunter la disposiziun e sche naginas autras disposiziuns dal dretg federal na garanteschon a las partidas da vegnir tatladas ordavant.

Art. 30^{a64}

2. Proceduras
d'objecziun
spezialas

¹ Sch'igl èn pertutgadas d'ina disposiziun probablamain numerusas persunas u sch'i n'è betg pussaivel da determinar tut las partidas senza custs sproporziunads, po l'autorità publicitar la dumonda u la disposiziun intenziunada senza motivaziun en in fegl uffizial avant ch'ella prenda la disposiziun, exponer a medem temp publicamain la dumonda u la disposiziun intenziunada cun motivaziun e render enconuschent il lieu da l'exposiziun.

² Ella taidla las partidas, fixond in termin adequat per far objecziuns.

³ En sia publicaziun fa l'autorità attent las partidas a lur eventuala obligaziun da nominar ina represchentanza e da pajar ils custs da procedura sco er las indemniziuns da partidas.

Art. 31

III. Audiziun da
la cuntrapartida

En ina chausa cun interess contrastants da pliras partidas taidla l'autorità mintga partida concernent ils arguments da las cuntrapartidas, ils quals paran dad esser relevants ed ils quals n'èn betg exclusivamain a favur da las autras partidas.

⁶³ Versiun tenor la cifra 3 da l'aggiunta da la LF dals 4 d'oct. 1991, en vigur dapi ils 15 da favr. 1992 (AS 1992 288 337 art. 2 al. 1 lit. b; BBl 1991 II 465).

⁶⁴ Integrà tras la cifra 3 da l'aggiunta da la LF dals 4 d'oct. 1991, en vigur dapi ils 15 da favr. 1992 (AS 1992 288 337 art. 2 al. 1 lit. b; BBl 1991 II 465).

Art. 32

IV. Examinaziun
dals arguments
da las partidas

¹ Avant che disponer tegna l'autorità quint da tut ils arguments relevants che las partidas han inoltrà a temp.

² Arguments che las partidas han inoltrà memia tard e che paran dad esser decisivs po ella resguardar, malgrà il retard.

Art. 33

V. Offerta da
cumprovas

¹ L'autorità examinescha las cumprovas che la vegnan offeridas, sche quellas paran dad esser adattadas per sclerir ils fatgs.

² Sche l'examinaziun da las cumprovas è colliada cun custs relativamain gronds, e sche la partida è obligada da surpigliar ils custs en cas d'ina disposiziun disfavuraivla per ella, po l'autorità far dependenta l'examinaziun da las cumprovas da la cundiziun che la partida paja ordavant ils custs pretendibels entaifer il termin fixà; ina partida basegnusa è deliberada da l'obligaziun da pajar ina cauziun.

Art. 33a⁶⁵

Hbis. Lingua
da procedura

¹ La procedura vegn manada en ina da las quatter linguas uffizialas, per regla en la lingua, en la quala las partidas han fatg u fasschessan lur pretensiuns.

² En la procedura da recurs è decisiva la lingua da la decisiun contestada. Sche las partidas dovran in'otra lingua uffiziala, po la procedura vegnir manada en questa lingua.

³ Sch'ina partida inoltescha in document che n'è betg redigi en ina lingua uffiziala, po l'autorità desister – cun il consentiment da las otras partidas – da pretender ina translaziun.

⁴ Dal rest ordinescha l'autorità ina translaziun, sch'igl è necessari.

Art. 33b⁶⁶

Hter. Cunvegna
amicabla e
mediaziun

¹ L'autorità po sistir la procedura cun il consentiment da las partidas, per che quellas possian sa cunvegner davart il cuntegn da la disposiziun. La cunvegna duai includer che las partidas desistan da meds legals e co ch'ellas repartan ils custs.

² Per promover la cunvegna po l'autorità nominar ina persuna natirala competenta e neutrala sco mediatour.

⁶⁵ Integrà tras la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBI 2001 4202).

⁶⁶ Integrà tras la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBI 2001 4202).

³ Il mediatur è lià sulettamain a la lescha ed al mandat da l'autorità. El po examinar cumprovas; per inspeziuns, per expertisas e per interrogaziuns da perditgas dovra el ordavant in'autorisaziun da l'autorità.

⁴ L'autorità declera la cunvegna sco cuntegn da sia disposiziun, nun che la cunvegna haja ina mancanza en il senn da l'artitgel 49.

⁵ Sche la cunvegna reussescha, n'incassescha l'autorità nagins custs da procedura. En cas che la cunvegna na reussescha betg, po l'autorità desister d'adossar las expensas per la mediaziun a las partidas, sche la situaziun d'interess giustifitgescha quai.

⁶ Ina partida po pretender da tut temp che la sistida da la procedura vegnia abolida.

Art. 34

J. Commu-
nicaziun
I. En scrit
1. Princip

¹ L'autorità communitgescha disposiziuns en scrit a las partidas.

^{1bis} Cun il consentiment da la partida pon disposiziuns vegnir communitgadas sin via electronica. Ellas ston vegnir muidas cun ina signatura electronica tenor la Lescha federala dals 18 da mars 2016⁶⁷ davart la signatura electronica. Il Cussegl federal regla:

- a. la signatura che sto vegnir utilisada;
- b. il format da la disposiziun e da sias agiuntas;
- c. la moda e maniera da la transmissiun;
- d. il mument, il qual la disposiziun vala sco communitgada.⁶⁸

² L'autorità po communitgar las disposiziuns intermediaras a bucca a partidas preschentadas, las sto dentant confermar en scrit, sch'ina partida pretenda quai immediatamain. Il termin da recurs cumenza en quest cas pir cun la conferma en scrit.⁶⁹

Art. 35

2. Motivaziun
ed indicaziun
dals meds legals

¹ Las disposiziuns en scrit ston, er sche l'autorità las communitgescha en furma d'ina brev, vegnir designadas sco talas, vegnir motivadas e cuntegnair ina indicaziun dals meds legals.

² L'indicaziun dals meds legals sto numnar il med legal ordinari ch'è permess, l'istanza cumpetenta ed il termin per l'inoltrar.

⁶⁷ SR 943.03

⁶⁸ Integrà tras la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF (AS 2006 2197; BBI 2001 4202). Versiun tenor la cifra II 1 da l'aggiunta da la LF dals 18 da mars 2016 davart la signatura electronica, en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2016 4651; BBI 2014 1001).

⁶⁹ Versiun tenor la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBI 2001 4202).

³ L'autorità po desister d'ina motivaziun e da l'indicaziun dals meds legals, sch'ella appovescha dal tutfatg las pretensiuns da las partidas e sche nagina partida na pretenda ina motivaziun.

Art. 36

II. Publicaziun
uffiziala

L'autorità po communitgar sias disposiziuns tras ina publicaziun en in fegl uffizial:⁷⁰

- a. ad ina partida cun ina dimora nunenconuscenta e senza ina represchentanza cuntanschibla;
- b.⁷¹ ad ina partida che sa trategna a l'exteriur senza ina represchentanza cuntanschibla, sche la consegna a ses lieu da dimora è nunpussaveil u sche la partida n'ha betg designà – cuntrari a l'artitgel 11b alinea 1 – in domicil da consegna en Svizra;
- c.⁷² en ina chausa cun numerusas partidas;
- d.⁷³ en ina chausa, nua ch'i n'è betg pussaveil da determinar tut las partidas senza custs sproporzionads.

Art. 37⁷⁴

III. ...

Art. 38

IV. Communica-
ziun manglusa

D'ina comunicaziun manglusa na dastgan betg resultar dischavantats per las partidas.

Art. 39

K. Execuziun
I. Premissas

L'autorità po exequir sias disposiziuns, sche:

- a. la disposiziun na po betg pli vegnir contestada cun meds legals;
- b. la disposiziun po bain vegnir contestada, il med legal n'ha dentant betg in effect suspensiv;
- c. l'effect suspensiv che pervegn d'in med legal vegn retratg.

⁷⁰ Versiun tenor la cifra 3 da l'aggiunta da la LF dals 4 d'oct. 1991, en vigur dapi ils 15 da favr. 1992 (AS 1992 288 337 art. 2 al. 1 lit. b; BBI 1991 II 465).

⁷¹ Versiun tenor la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBI 2001 4202).

⁷² Versiun tenor la cifra 3 da l'aggiunta da la LF dals 4 d'oct. 1991, en vigur dapi ils 15 da favr. 1992 (AS 1992 288 337 art. 2 al. 1 lit. b; BBI 1991 II 465).

⁷³ Integrà tras la cifra 3 da l'aggiunta da la LF dals 4 d'oct. 1991, en vigur dapi ils 15 da favr. 1992 (AS 1992 288 337 art. 2 al. 1 lit. b; BBI 1991 II 465).

⁷⁴ Aboli tras la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBI 2001 4202).

Art. 40⁷⁵

II. Meds
repressivs
1. Scussium

Disposiziuns davart pajaments en daners u prestaziuns da segirezza ston vegnir exequidas sin la via da la scussium tenor la Lescha federala dals 11 d'avrigl 1889⁷⁶ davart la scussium ed il concurs.

Art. 41

2. Auters meds
repressivs

¹ Per exequir autras disposiziuns, prenda l'autoritat las suandantas mesiras:

- a. execuziun d'uffizi tras l'autoritat disponenta sezza u tras ina terza persuna incumbensada sin donn e cust da la persuna obligada; ils custs ston vegnir fixads tras ina disposiziun speziala;
- b. execuziun directa cunter la persuna obligada u cunter ses bains;
- c. persecuziun penala, uschenavant ch'ina outra lescha federala prevesa il chasti;
- d. persecuziun penala pervia da malobedienscha tenor l'artitgel 292 dal Cudesch penal svizzer⁷⁷, uschenavant ch'i manca in'otra disposiziun penala.

² Avant che l'autoritat applitgescha in med repressiv, avertescha ella la persuna obligada e la dat in termin d'adempliment adequat, – en cas da l'alinea 1 literas c e d – inditgond la smanatscha da chasti legala.

³ En cas da l'alinea 1 literas a e b po ella desister d'avertir e da conceder in termin d'adempliment, sch'in privel resulta dal retard.

Art. 42

3. Proporzionalitad

L'autoritat na dastga betg sa servir d'in med repressiv pli rigurus che las relaziuns pretendan.

Art. 43

III. Assistenza
giudiziala

Ils chantuns prestan a las autoritads federalas assistenza giudiziala tar l'execuziun.

⁷⁵ Versiun tenor la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 1994, en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS 1995 1227; BBl 1991 III 1).

⁷⁶ SR 281.1

⁷⁷ SR 311.0

Terz chapitel: La procedura da recurs en general

Art. 44

A. Princip⁷⁸

La disposiziun è suttamessa al recurs.

Art. 45⁷⁹

B. Recurs cunter
disposiziuns
intermediaras

I. Disposiziuns
intermediaras
davart la cum-
petenza e davart
la recusaziun

¹ Cunter disposiziuns intermediaras ch'èn vegnidas communitgadas independentamain e che pertutgan la cumpetenzza e dumondas da recusaziun èsi admissibel da far recurs.

² Questas disposiziuns na pon betg pli vegnir contestadas pli tard.

Art. 46⁸⁰

II. Autras
disposiziuns
intermediaras

¹ Cunter autras disposiziuns intermediaras ch'èn vegnidas communitgadas independentamain èsi admissibel da far recurs:

- a. sch'ellas pon chaschunar in dischavantatg irreparabel; u
- b. sche l'approvaziun dal recurs manass immediatamain ad ina decisiun finala che permetta da realisar in respargn considerabel da temp u da custs per ina vasta procedura da cumprova.

² Sch'il recurs tenor l'alinea 1 è inadmissibel u sch'i na vegn betg fatg diever d'el, pon las disposiziuns intermediaras respectivas vegnir contestadas cun in recurs cunter la disposiziun finala, uschenavant ch'ellas influenzeschan il cuntegn da la disposiziun finala.

Art. 46a⁸¹

Bbis. Snegaziun
da dretg e retar-
dada da dretg

Cunter la snegaziun u la retardada illegala d'ina disposiziun contestabla poi vegnir fatg recurs.

Art. 47

C. Instanza
da recurs

¹ Las instanzas da recurs èn:

- a. il Cussegl federal tenor ils artitgels 72 ss.;

⁷⁸ Versiun tenor la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBI 2001 4202).

⁷⁹ Versiun tenor la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBI 2001 4202).

⁸⁰ Versiun tenor la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBI 2001 4202).

⁸¹ Integrà tras la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBI 2001 4202).

- b.⁸² il Tribunal administrativ federal tenor ils artitgels 31–34 da la Lescha dals 17 da zercladur 2005⁸³ davart il Tribunal administrativ federal;
- c.⁸⁴ autras instanzas ch'ina lescha federala numna sco instanzas da recurs;
- d.⁸⁵ l'autorità da surveglianza, sch'il recurs al Tribunal administrativ federal è inadmissibel ed il dretg federal na numna nagina outra istanza da recurs.

² Sch'ina istanza da recurs che na decida betg definitivamain ha, en il cas singul, prescrit ad ina istanza precedenta da prender ina disposiziun u ha dà a tala instrucziun davart il cuntegn da la disposiziun, stoi directamain vegnir fatg recurs cunter la disposiziun a la proxima istanza da recurs; en l'indicaziun dals meds legals stoi vegnir rendi attent a quest fatg.⁸⁶

³ ...⁸⁷

⁴ Directivas ch'ina istanza da recurs dat, sch'ella decida en chausa e returna quella a l'istanza precedenta, na valan betg sco directivas en il senn da l'alinea 2.

Art. 47^a⁸⁸

Art. 48⁸⁹

D. Legitimaziun da far recurs

¹ Il dretg da far recurs ha, tgi che:

- a. è sa participà a la procedura davant l'istanza precedenta u n'ha survegnì nagina pussaivladad da sa participar;
- b. è pertutgà spezialmain da la disposiziun contestada; e
- c. ha in interess degn da vegnir protegi che la disposiziun vegnia abolida u midada.

⁸² Versiun tenor la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS **2006** 2197 1069; BBl **2001** 4202).

⁸³ SR **173.32**

⁸⁴ Versiun tenor la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS **2006** 2197 1069; BBl **2001** 4202).

⁸⁵ Integrà tras la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS **2006** 2197 1069; BBl **2001** 4202).

⁸⁶ Versiun tenor l'art. 67 da la LF dals 19 da sett. 1978 davart l'organisaziun da l'administraziun, en vigur dapi il 1. da zer. 1979 (AS **1979** 114; BBl **1975** I 1453).

⁸⁷ Aboli tras la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS **2006** 2197 1069; BBl **2001** 4202).

⁸⁸ Integrà tras la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 21 da mars 1997 davart l'organisaziun da la regenza e da l'administraziun (AS **1997** 2022; BBl **1996** V 1). Aboli tras la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS **2006** 2197 1069; BBl **2001** 4202).

⁸⁹ Versiun tenor la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS **2006** 2197 1069; BBl **2001** 4202).

2 Il dretg da far recurs han plinavant persunas, organisaziuns ed autoritads, a las qualas in'otra lescha federala conceda quest dretg.

Art. 49

E. Motivs
da recurs

Cun il recurs po il recurrent contestar:

- a. la violaziun da dretg federal inclusiv il surpassament u l'abus dal liber apprezzar;
- b. la constataziun faussa u incumpletta dals fatgs giuridicain relevants;
- c. l'inadequatezza; la contestaziun da l'inadequatezza è inadmissibla, sch'ina autoritad chantunala ha decidì sco istanza da recurs.

Art. 50⁹⁰

F. Termin
da recurs

1 In recurs sto vegnir inoltrà entaifer 30 dis sunter la comunicaziun da la disposiziun.

2 Cunter la snagaziun u la retardada illegala d'ina disposiziun poi vegnir fatg recurs da tut temp.

Art. 51⁹¹

G. Acta
da recurs
I. ...

Art. 52

II. Cuntegn
e furma

1 L'acta da recurs sto cuntegnair las pretensiuns, lur motivaziuns cun l'indicaziun dals meds da cumprova e cun la sutscriziun dal recurrent u da ses represchentant; l'exemplar original da la disposiziun contestada ed ils documents che vegnan citads sco meds da cumprova ston vegnir agiuntads, uschenavant ch'il recurrent als ha a disposiziun.

2 Sch'il recurs na satisfà betg a questas pretensiuns u sche las pretensiuns dal recurrent u lur motivaziuns n'han betg la clerezza necessaria e sch'il recurs n'è evidentamain betg inadmissibel, conceda l'istanza da recurs al recurrent ina curta prolungaziun dal termin per curreger il recurs.

⁹⁰ Versiun tenor la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBI 2001 4202).

⁹¹ Aboli tras la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBI 2001 4202).

³ Ella collia questa prolungaziun dal termin cun la smanatscha da decider sin basa da las actas, sche la prolungaziun saja scadida, senza ch'i saja vegnì fatg diever d'ella, ubain da betg entrar sin il recurs, sche las pretendiuns, lur motivaziuns u la sottascripziun mancan.

Art. 53

III. Acta da recurs cumplementara

Sche la dimensiun extraordinaria u la difficultad speziala d'ina chaussa da recurs pretenda quai, permetta l'istanza da recurs al recurrent che dumonda quai en ses recurs, ch'el ha uschiglio inoltrà tenor l'urden, da cumplettar la motivaziun da la chaussa da recurs en dumonda entaifer in termin ch'è vegnì prolungà adequatamain; en quest cas na vegn betg applitgà l'artitgel 32 alinea 2.

Art. 54

H. Ulteriura procedura fin a la decisiun da recurs

I. Princip

Cun l'inoltraziun dal recurs passa il tractament da la chaussa, ch'è l'object da la disposiziun contestada, a l'istanza da recurs.

Art. 55

II. Mesiras preventivas
1. Effect suspensiv

¹ Il recurs ha in effect suspensiv.

² En ina disposiziun, che n'ha betg per object ina prestaziun en daners, po l'istanza precedenta retrair l'effect suspensiv d'in eventual recurs; l'istanza da recurs, ses president u il derschader d'instrucziun han il medem dretg suenter ch'il recurs è vegnì inoltrà.⁹²

³ L'istanza da recurs, ses president u il derschader d'instrucziun po restabilir l'effect suspensiv d'in recurs ch'è vegnì retratg da l'istanza precedenta; davart ina dumonda da restabilir l'effect suspensiv sto vegnir decidi senza retardar.⁹³

⁴ Sche l'effect suspensiv d'in recurs vegn retratg en moda arbitrara u sch'ina dumonda da restabilir l'effect suspensiv vegn arbitramain refusada u resguardada cun retard, sto la corporaziun u l'institut autonom, en il num da la quala u dal qual l'autorità ha disponì, star bun per il donn che resulta da quai.

⁵ Resalvadas restan las disposiziuns d'autras leschas federalas, tenor las qualas in recurs n'ha betg in effect suspensiv.⁹⁴

⁹² Versiun tenor la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBl 2001 4202).

⁹³ Versiun tenor la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBl 2001 4202).

⁹⁴ Integrà tras la cifra 5 da l'aggiunta da la LF dals 23 da zer. 1978 davart la surveglianza da las assicuranzas, en vigur dapi il 1. da schan. 1979 (AS 1978 1836; BBl 1976 II 873).

Art. 56⁹⁵

2. Autras mesiras Sch'il recurs è inoltrà, po l'istanza da recurs, ses president u il derscha-der d'instrucziun prender – d'uffizi u sin dumonda d'ina partida – autras mesiras preventivas per mantegnair il stadi existent u per garantir per entant interess periclitads.

Art. 57

III. Corre-
spondenza

¹ L'istanza da recurs suttametta in recurs che n'è betg a priori inadmissibel u nunmotivà, senza retardar a l'istanza precedentada ed ad eventualas cuntrapartidas dal recurrent u ad auters participads per prender enconuschientscha, fixescha per els in termin per prender posiziun ed envida il medem mument l'istanza precedentada da preschentar sias actas.⁹⁶

² Ella po envidar las partidas en mintga stadi da la procedura ad in'ulteriura corrispondenza u po fixar ina tractativa a bucca cun els.

Art. 58

IV. Nova
disposiziun

¹ L'istanza precedentada po ponderar la disposiziun contestada fin al mument ch'ella communitgescha sia posiziun.

² Ella communitgescha senza retardar ina nova disposiziun a las partidas e la renda enconuschenta a l'istanza da recurs.

³ L'istanza da recurs cuntinuescha cun il tractament dal recurs, usche navant che quel n'ha betg pers ses object tras la nova disposiziun da l'istanza precedentada; l'artitgel 57 vegn applitgà, sche la nova disposiziun sa basa sin fatgs ch'èn sa midads considerablamain u stgaffescha ina situaziun giuridica ch'è sa midada considerablamain.

Art. 59

V. Recusaziun

L'istanza da recurs na dastga incumbensar cun il tractament da la chausa da recurs ni persunas en il servetsch da l'istanza precedentada ni autras persunas ch'èn sa participadas a la preparaziun da la disposiziun contestada; sche la disposiziun contestada sa basa sin ina directiva da l'istanza da recurs, vegn applitgà ultra da quai l'artitgel 47 alineas 2–4.

⁹⁵ Versiun tenor la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBI 2001 4202).

⁹⁶ Versiun tenor la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBI 2001 4202).

Art. 60⁹⁷

VI. Disciplina en
la procedura

¹ L'istanza da recurs po chastiar partidas u lur represchentants che violeschan las reglas da maniera u che disturban l'andament da las fatschentas cun ina reprimanda u cun ina multa disciplinara fin a 500 francs.

² En cas da process che vegnan manads da mala fai u da levsenn pon la partida e ses represchentant vegnir chastiad cun ina multa disciplinara fin a 1000 francs ed en cas da repetiziun fin a 3000 francs.

³ Il parsura d'ina tractativa po spedir personas, che na sa suttamettan betg a sias ordinaziuns, or da la sala da sesida e chastiar cun ina multa disciplinara fin a 500 francs.

Art. 61

J. Decisiun
da recurs
I. Cuntegn
e furma

¹ L'istanza da recurs decida en la chaussa sezza u returna tala – excepziunalmain cun directivas liantas – a l'istanza precedenta.

² La decisiun da recurs cuntegna la resumaziun dals fatgs relevants, la motivaziun (consideraziuns) e la furmla da decisiun (dispositiv).

³ Ella sto vegnir communitgada a las partidas ed a l'istanza precedenta.

Art. 62

II. Midada da
la disposiziun
contestada

¹ L'istanza da recurs po midar la disposiziun contestada a favur d'ina partida.

² A disfavour d'ina partida po ella midar la disposiziun contestada, uschenavant che quella violescha dretg federal u sa basa sin ina constataziun faussa u incumpleta dals fatgs; pervia d'inadeguatezza na dastga la disposiziun contestada betg vegnir midada a disfavour d'ina partida, cun excepziun da la midada a favur d'ina cuntrapartida.

³ Sche l'istanza da recurs ha l'intenziun da midar la disposiziun contestada a disfavour d'ina partida, infurmescha ella la partida davart questa intenziun e la conceda la pussaivladad da far ina replica.

⁴ La motivaziun da las pretensiuns n'impegna en naging cas l'istanza da recurs.

Art. 63

III. Custs da
procedura

¹ L'istanza da recurs adossescha en la furmla da decisiun per regla a la partida perdenta ils custs da procedura che consistan da la taxa da sentenza, da las taxas da scriver e da las expensas en daner blut. Sche quella perda mo per part, vegnan ils custs da procedura reducids. Excepziunalmain pon els vegnir relaschads dal tut.

⁹⁷ Versiun tenor la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBl 2001 4202).

² Ad instanzas precedentas u ad autoritads federalas recurrentas e perdentas na vegnan adossads nagins custs da procedura; sche l'autorità recurrenta e perdentia n'è betg in l'autorità federala, la vegnan adossads ils custs da procedura, uschenavant che la disputa sa tracta d'interess da dretg da facultad da corporaziuns u d'instituts autonomi.

³ Ad ina partida gudagnanta dastgan vegnir adossads mo custs da procedura ch'ella ha chaschunà cun violar obligaziuns da procedura.

⁴ L'istanza da recurs, ses president u il derschader d'instrucziun incassscha dal recurrent in pajament anticipà en l'autezza dals custs da procedura probabels. Per ch'il recurrent possia reglar quest pajament anticipà sto vegnir fixà in termin adequat, smanatschond da betg entrar sin il recurs, sch'il pajament anticipà na vegn betg prestà. Sch'i èn avant maun motivs spezials, poi vegnir desisti dal tuttafatg u per part d'in pajament anticipà.⁹⁸

^{4bis} La taxa da sentenza sa drizza tenor la dimensiun e la difficultad da la chaussa en disputa, tenor la moda da manar il process e tenor la situaziun finanziala da las partidas. Ella importa:

- a. en disputas senza interess da facultad 100–5000 francs;
- b. en las ulteriuras disputas 100–50 000 francs.⁹⁹

⁵ Il Cussegl federal regla ils detagls da la fixaziun da las taxas.¹⁰⁰ Resalvads restan l'artitgel 16 alinea 1 litera a da la Lescha dals 17 da zercladur 2005¹⁰¹ davart il Tribunal administrativ federal e l'artitgel 73 da la Lescha dals 19 da mars 2010¹⁰² davart l'organisaziun da las autoritads penals.¹⁰³

Art. 64

IV. Indemnisaziun da las partidas

¹ L'istanza da recurs po conceder – d'uffizi u sin dumonda – a la partida, che ha gudagnà dal tuttafatg u per part, ina indemnisaziun per ils custs necessaris e relativamain gronds ch'èn resultads per ella.

² L'indemnisaziun vegn inditgada en la furmla da decisiun ed adossada a la corporaziun u a l'institut autonom, en il num da la quala u dal qual l'istanza precedentia ha disponi, uschenavant che l'indemnisaziun na po betg vegnir adossada ad ina cuntrapartida perdentia.

⁹⁸ Versiun tenor la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBI 2001 4202).

⁹⁹ Integrà tras la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBI 2001 4202).

¹⁰⁰ Versiun tenor la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBI 2001 4202).

¹⁰¹ SR 173.32

¹⁰² SR 173.71

¹⁰³ Versiun da la segunda frasa tenor la cifra II 3 da l'aggiunta da la LF dals 19 da mars 2010 davart l'organisaziun da las autoritads penals, en vigur dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 3267; BBI 2008 8125).

³ Ad ina cuntrapartida perdenta po l'indemnisaziun vegnir adossada tut tenor sia capacitaad finanziaia, sche questa partida è sa participada a la procedura cun pretensiuns independentas.

⁴ La corporaziun u l'institut autonom, en il num da la quala u dal qual l'istanza precedenta ha disponi, stat bun per l'indemnisaziun adossada a la cuntrapartida perdenta, uschenavant che questa indemnisaziun sa demussa dad esser nunincassabla.

⁵ Il Cussegl federal regla la fixaziun da l'indemnisaziun.¹⁰⁴ Resalvads restan l'artitgel 16 alinea 1 litera a da la Lescha dals 17 da zercladur 2005¹⁰⁵ davart il Tribunal administrativ federal e l'artitgel 73 da la Lescha dals 19 da mars 2010¹⁰⁶ davart l'organisaziun da las autoritads penalas.¹⁰⁷

Art. 65

V. Giurisdicziun gratuita

¹ L'istanza da recurs, ses president u il derschader d'instrucziun deliberescha – sunter l'inoltraziun dal recurs – ina partida, che na dispona betg dals meds finanziaals necessaris, sin dumonda, da pajar ils custs da procedura, sche sia pretensiun na para betg d'esser invana.¹⁰⁸

² Sche quai è necessari per defender ils dretgs da la partida, procura l'istanza da recurs, ses president u il derschader d'instrucziun in advocat per la partida.¹⁰⁹

³ La responsabladad per ils custs e per l'onurari da l'avocat sa drizza tenor l'artitgel 64 alineas 2–4.

⁴ Sche la partida basegnusa dispona pli tard da meds finanziaals suffizients, è ella obligada d'indemnisar l'onurari ed ils custs da l'avocat a la corporaziun u a l'institut autonom che ha pajà quests custs.

⁵ Il Cussegl federal regla la fixaziun da l'onurari e dals custs.¹¹⁰ Resalvads restan l'artitgel 16 alinea 1 litera a da la Lescha dals 17 da zercladur 2005¹¹¹ davart il Tribunal administrativ federal e l'artitgel 73 da la

¹⁰⁴ Versiun tenor la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS **2006** 2197 1069; BBI **2001** 4202).

¹⁰⁵ SR **173.32**

¹⁰⁶ SR **173.71**

¹⁰⁷ Versiun da la segunda frasa tenor la cifra II 3 da l'aggiunta da la LF dals 19 da mars 2010 davart l'organisaziun da las autoritads penalas, en vigur dapi il 1. da schan. 2011 (AS **2010** 3267; BBI **2008** 8125).

¹⁰⁸ Versiun tenor la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS **2006** 2197 1069; BBI **2001** 4202).

¹⁰⁹ Versiun tenor la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS **2006** 2197 1069; BBI **2001** 4202).

¹¹⁰ Versiun tenor la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS **2006** 2197 1069; BBI **2001** 4202).

¹¹¹ SR **173.32**

Lescha dals 19 da mars 2010¹¹² davart l'organisaziun da las autoritads penalas.¹¹³

Art. 66¹¹⁴

K. Revisiun
I. Motivs

¹ L'istanza da recurs proceda d'uffizi u sin dumonda d'ina partida a la revisiun da sia decisiun, sche quella è vegnida influenzada d'in crim u d'in delict.

² Ultra da quai proceda ella a la revisiun sin dumonda d'ina partida, sche:

- a. la partida preschenta novs fatgs relevants u meds da cumprova;
- b. la partida cumprova che l'istanza da recurs ha survesi fatgs relevants u tschertas pretensiuns che las actas cuntengan;
- c. la partida cumprova che l'istanza da recurs ha violà las disposiziuns dals artigels 10, 59 u 76 davart la recusaziun, dals artigels 26–28 davart l'invista da las actas u dals artigels 29–33 davart l'attenziun giuridica; u
- d. il Tribunal europeic dals dretgs umans ha constatà en ina sentenza definitiva che la Convenziun per la protecziun dals dretgs umans e da las libertads fundamentalas dals 4 da november 1950¹¹⁵ u ses protocols¹¹⁶ sajan vegnids violads, uschenavant ch'ina indemnisaziun n'è betg adattada per gulivar las consequenzas da la violaziun e la revisiun è necessaria per eliminar la violaziun.

³ Ils motivs en il senn da l'alinea 2 literas a–c na valan betg sco motivs da revisiun, sche la partida als ha pudì far valair en il rom da la procedura, che ha precedì la decisiun da recurs, u sin la via d'in recurs, il qual ella ha pudì far cun dretg cunter questa decisiun da recurs.

Art. 67

II. Dumondas

¹ La dumonda da revisiun sto vegnir inoltrada en scrit a l'istanza da recurs entaifer 90 dis dapi la scuverta dal motiv da revisiun, il pli tard dentant entaifer 10 onns suenter la comunicaziun da la decisiun da recurs.¹¹⁷

¹¹² SR 173.71

¹¹³ Versiun da la frasa tenor la cifra II 3 da l'aggiunta da la LF dals 19 da mars 2010 davart l'organisaziun da las autoritads penalas, en vigur dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 3267; BBI 2008 8125).

¹¹⁴ Versiun tenor la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBI 2001 4202).

¹¹⁵ SR 0.101

¹¹⁶ SR 0.101.06/094

¹¹⁷ Versiun tenor la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBI 2001 4202).

^{1bis} En cas da l'artitgel 66 alinea 2 litera d sto la dumonda da revisiun vegnir inoltrada entaifer 90 dis, sunter che la sentenza dal Tribunal europeic dals dretgs umans tenor l'artitgel 44 da la Convenziun per la protecziun dals dretgs umans e da las libertads fundamentalas dals 4 da november 1950¹¹⁸ è daventada definitiva.¹¹⁹

² Sche 10 onns èn passads dapi la comunicaziun da la decisiun da recurs, èsi admissibel da far ina dumonda da revisiun mo pli per il motiv da l'artitgel 66 alinea 1.

³ Concernent il cuntegn, la furma, la correctura e l'amplificaziun da la dumonda da revisiun vegnan applitgads ils artitgels 52 e 53; la motivaziun sto explitgar oravant tut il motiv da revisiun e la punctualitad da la dumonda da revisiun. Quella sto er cuntegnair las pretensiuns per il cas ch'i dettia ina nova decisiun da recurs.

Art. 68

III. Decisiun ¹ Sche l'istanza da recurs entra sin la dumonda da recurs e sch'ella resguarda tala sco motivada, abolescha ella la decisiun da recurs e decida da nov.

² Dal rest vegnan applitgads ils artitgels 56, 57 e 59–65 per tractar la dumonda da revisiun.

Art. 69

L. Interpretaziun ¹ Sin dumonda d'ina partida interpretescha l'istanza da recurs la decisiun da recurs, sch'ella cuntegna intschertezzas u cuntradiziuns en sia furmla da decisiun ubain tranter quella e la motivaziun.

² In termin per meds legals cumenza a curre danovamain cun l'interpretaziun.

³ Sbagls da redacziun u da calculaziun ubain svistas da la chanzlia che n'han nagina influenza sin la furmla da decisiun u sin il cuntegn relevant da la motivaziun po l'istanza da recurs rectificgar da tut temp.

Art. 70¹²⁰

M. Recurs
spezials
I. ...

¹¹⁸ SR 0.101

¹¹⁹ Integrà tras la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBl 2001 4202).

¹²⁰ Aboli tras la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBl 2001 4202).

Art. 71

II. Recurs da
surveglianza

1 Mintgin po denunziar da tut temp a l'autorità da surveglianza fatgs che pretendan – en l'interess public – ina intervenziun d'uffizi cunter in'autorità.

2 Il denunziader n'ha betg ils dretgs d'ina partida.

Quart chapitel: Autoritads spezialas¹²¹**Art. 71a–71d¹²²**

A. ...

Art. 72¹²³

B. Cussegl
federal
I. Sco istanza
da recurs
1. Admissibla-
dad dal recurs
a. Domenas

Il recurs al Cussegl federal è admissibel cunter:

- a. disposiziuns sin il sector da la segirezza interna ed externa da la Svizra, da la neutralità, da la protecziun diplomatica e dals ulteriurs affars exteriurs, uschenavant ch'il dretg internaziunal na conceda betg in dretg sin in giudicament giudizial;
- b. disposiziuns d'emprima istanza davart las parts dal salari dal personal federal che dependan da las prestaziuns.

Art. 73¹²⁴

b. Instanzas
precedentas

Il recurs al Cussegl federal è admissibel cunter disposiziuns:

- a. dals departaments e da la Chanzlia federala;
- b. dals organs d'ultima istanza d'instituts e da manaschis autonomis da la Confederaziun;
- c. da las autoritads chantunales d'ultima istanza.

¹²¹ Versiun tenor la cifra 3 da l'aggiunta da la LF dals 4 d'oct. 1991, en vigor dapi il 1. da schan. 1994 (AS **1992** 288, **1993** 877 art. 2 al. 1; BBI **1991** II 465).

¹²² Integrà tras la cifra 3 da l'aggiunta da la LF dals 4 d'oct. 1991 (AS **1992** 288, **1993** 877 art. 2 al. 1; BBI **1991** II 465). Aboli tras la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigor dapi il 1. da schan. 2007 (AS **2006** 2197 1069; BBI **2001** 4202).

¹²³ Versiun tenor la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigor dapi il 1. da schan. 2007 (AS **2006** 2197 1069; BBI **2001** 4202).

¹²⁴ Versiun tenor la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigor dapi il 1. da schan. 2007 (AS **2006** 2197 1069; BBI **2001** 4202).

Art. 74¹²⁵

c. Subsidiaritat

Il recurs al Cussegl federal è inadmissibel cunter disposiziuns ch'èn contestablas cun in recurs ad in'atra autoritad federala u cun ina protesta.

Art. 752. Instrucziun dal recurs¹²⁶

1 Il Departament federal da giustia e polizia procura per l'instrucziun dal recurs.

2 Il Cussegl federal incarica in auter departament cun l'instrucziun dals recurs che sa drizzan cunter il Departament federal da giustia e polizia.

3 Il departament incaricà cun l'instrucziun preschenta al Cussegl federal ina proposta da decisiun ed exequescha fin a la decisiun las competenzas ch'il Cussegl federal ha sco istanza da recurs.

Art. 76¹²⁷3. Recusaziun¹²⁸

1 Il commember dal Cussegl federal, cunter il departament dal qual sa drizza il recurs, prenda recusaziun fin ch'il Cussegl federal ha prendi la decisiun.

2 Ses departament po sa participar a la procedura dal Cussegl federal sco in recurrent e po ultra da quai prender part da la procedura da cun-rapport tenor l'artitgel 54 da la Lescha dals 19 da settember 1978¹²⁹ davart l'organisaziun da l'administraziun.

3 Sch'i vegnan fatgs valair novs arguments effectivs u giuridics en la procedura da cunrapport, ston il recurrent, eventualas cuntrapartidas u auters participads vegnir tadlads davart quests arguments.

¹²⁵ Versiun tenor la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS **2006** 2197 1069; BBl **2001** 4202).

¹²⁶ Versiun tenor la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS **2006** 2197 1069; BBl **2001** 4202).

¹²⁷ Versiun tenor la cifra 3 da l'aggiunta da la LF dals 4 d'oct. 1991, en vigur dapi ils 15 da favr. 1992 (AS **1992** 288 337 art. 2 al. 1 lit. b; BBl **1991** II 465).

¹²⁸ Versiun tenor la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS **2006** 2197 1069; BBl **2001** 4202).

¹²⁹ [AS **1979** 114, **1983** 170 931 art. 59 cifra 2, **1985** 699, **1987** 226 cifra II 2 808, **1989** 2116, **1990** 3 art. 1 1530 cifra II 1 1587 art. 1, **1991** 362 cifra I, **1992** 2 art. 1 288 aggiunta cifra 2 510 581 aggiunta cifra 2, **1993** 1770, **1995** 978 4093 aggiunta cifra 2 4362 art. 1 5050 aggiunta cifra 1, **1996** 546 aggiunta cifra 1 1486 1498 aggiunta cifra 1 AS **1997** 2022 art. 63]. Vesair ussa la LF dals 21 da mars 1997 davart l'organisaziun da la regenza e da l'administraziun (SR **172.010**).

Art. 77

4. Disposiziuns da procedura complementaras¹³⁰

Dal rest vegnan applitgads ils artitgels 45–70.

Art. 78

II. Sco giurisdicziun unica u d'emprima instanza¹³¹

¹ Sch'il Cussegl federal decida sco unica u sco emprima instanza, al preschenta il departament ch'è cumpetent per la materia ina proposta da decisiun.

² Quest departament exequescha fin a la decisiun las cumpetenzas dal Cussegl federal.

³ Dal rest vegnan applitgads ils artitgels 7–43.

Art. 79

C. Assambla federala¹³²

¹ Cunter decisiuns da recurs e cunter disposiziuns èsi admissibel da far recurs a l'Assambla federala, sch'ina lescha federala prevesa quai.¹³³

² Il recurs sto vegnir inoltrà a l'Assambla federala entaifer 30 dis dapi la comunicaziun da la decisiun da recurs u da la disposiziun.

³ Senza ina disposiziun preventiva correspundenta dal Cussegl federal n'ha il recurs nagin effect suspensiv.

Tschintgavel chapitel: Disposiziuns finalas e transitoricas

Art. 80

A. Aboliziun ed adattaziun da disposiziuns

Cun l'entrada en vigur da questa lescha èn abolids:

- a. l'artitgel 23bis da la Lescha federala dals 26 da mars 1914¹³⁴ davart l'organisaziun da l'administraziun federala;

¹³⁰ Versiun tenor la cifra 10 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197 1069; BBI 2001 4202).

¹³¹ Versiun tenor la cifra 3 da l'aggiunta da la LF dals 4 d'oct. 1991, en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1992 288, 1993 877 art. 2 al. 1; BBI 1991 II 465).

¹³² Versiun tenor la cifra 3 da l'aggiunta da la LF dals 4 d'oct. 1991, en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1992 288, 1993 877 art. 2 al. 1; BBI 1991 II 465).

¹³³ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 8 d'oct. 1999 davart las adattaziuns processualas a la nova Constituziun federala, en vigur dapi il 1. da mars 2000 (AS 2000 416; BBI 1999 7922).

¹³⁴ [BS 1 261.AS 1979 114 art. 72 lit. a]

- b. ils artitgels 124–134, 158 e 164 da la Lescha federala dals 16 december 1943 davart l'organisaziun giudiziala (OG)¹³⁵;
- c. disposiziuns cuntradictoricas dal dretg federal; resalvadas restan disposiziuns complementaras en il senn da l'artitgel 4.

Art. 81

B. Disposiziun
transitorica

Questa lescha na vegn betg applitgada per dispitas ch'èn pendentas davant autoritads da la giurisdicziun administrativa il mument ch'ella entra en vigur e per recurs u protestas cunter disposiziuns ch'èn vegnidas prendidas avant quest termin; en quest cas restan applitgablas las anteriuras disposiziuns davart la procedura e davart la cumpetenzza.

Art. 82

C. Entrada
en vigur

Il Cussegl federal fixescha il termin che questa lescha entra en vigur.

Data da l'entrada en vigur: 1. d'october 1969¹³⁶

¹³⁵ [BS 3 531; AS 1948 485 art. 86, 1955 871 art. 118, 1959 902, 1969 767, 1977 237 cifra II 3 862 art. 52 cifra 2 1323 cifra III, 1978 688 art. 88 cifra 3 1450, 1979 42, 1980 31 cifra IV 1718 art. 52 cifra 2 1819 art. 12 al. 1, 1982 1676 agiunta cifra 13, 1983 1886 art. 36 cifra 1, 1986 926 art. 59 cifra 1, 1987 226 cifra II 1 1665 cifra II, 1988 1776 agiunta cifra II 1, 1989 504 art. 33 lit. a, 1990 938 cifra III al. 5, 1992 288, 1993 274 art. 75 cifra 1 1945 agiunta cifra 1, 1995 1227 agiunta cifra 3 4093 agiunta cifra 4, 1996 508 art. 36 750 art. 17 1445 agiunta cifra 2 1498 agiunta cifra 2, 1997 1155 agiunta cifra 6 2465 agiunta cifra 5, 1998 2847 agiunta cifra 3 3033 agiunta cifra 2, 1999 1118 agiunta cifra 1 3071 cifra I 2, 2000 273 agiunta cifra 6 416 cifra I 2 505 cifra I 1 2355 agiunta cifra 1 2719, 2001 114 cifra I 4 894 art. 40 cifra 3 1029 art. 11 al. 2, 2002 863 art. 35 1904 art. 36 cifra 1 2767 cifra II 3988 agiunta cifra 1, 2003 2133 agiunta cifra 7 3543 agiunta cifra II 4 lit. a 4557 agiunta cifra II 1, 2004 1985 agiunta cifra II 1 4719 agiunta cifra II 1, 2005 5685 agiunta cifra 7. AS 2006 1205 art. 131 al. 1]

¹³⁶ COCF dals 10 da sett. 1969

Disposiziun finala da la midada dals 18 da mars 1994¹³⁷

Il dretg nov vegn applitgà per tut ils recurs che vegnan inoltrads a l'instanza da recurs suenter l'entrada en vigur da la midada dals 18 da mars 1994.

Disposiziun finala tar la midada dals 17 da zercladur 2005¹³⁸

Durant 10 onns suenter l'entrada en vigur da la midada dals 17 da zercladur 2005 po il Cussegl federal limitar a proceduras davant tshertas autoritads la pussaivladad da transferir a las autoritads inoltraziuns sin via electronica.

¹³⁷ AS **1994** 1634 cifra I 8.2; BBl **1993** IV 293

¹³⁸ AS **2006** 2197 agiunta cifra 10; BBl **2001** 4202